

GRUNDER FÖR BEVILJANDE AV STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD OCH ANVISNINGAR

Gäller: fr.o.m. 1.9.2013 tills vidare
Ersätter tidigare anvisningar

1. Allmänt om stödet för närståendevård

Med stöd för närståendevård avses en helhet som baserar sig på lagen om stöd för närståendevård (937/2005), vilken består av service och stöd till vårdaren för att trygga vård av eller omsorg om en åldring, handikappad eller sjuk person hemma.

Stöd för närståendevård kan beviljas om en person på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, handikapp eller annat motsvarande skäl behöver vård eller annan omsorg som kan ordnas hemma hos den vårdbehövande personen genom överenskommelse med honom/henne eller de anhöriga och med hjälp av annan service som kompletterar vården. Personen i närståendevård ska vara bosatt i Kyrkslätt.

En förutsättning för att bevilja stöd för närståendevård är att närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga motsvarar de krav som vården av närstående ställer. Vid beslut om stödet bedöms om närståendevårdaren klarar av de uppgifter som vården omfattar. Vid bedömningen beaktas bl.a. närståendevårdarens fysiska och psykiska hälsotillstånd, funktionsförmåga och resurser samt tillräckliga sociala nätverk. Vid beviljandet av stöd för närståendevård ska man säkerställa att närståendevårdarens vårdarbete tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster är tillräckligt med tanke på välmåendet, hälsan och säkerheten hos personen i närståendevård. Beviljande av stöd för närståendevård förutsätter också att den vårdade personens hem med tanke på hälsan och andra omständigheter är lämpligt med tanke på vården som ges och att beviljande av stödet bedöms vara i den vårdade personens intresse.

Stödet för närståendevård är en behovsprövad förmån och det beviljas inom ramen för det anslag som reserverats i kommunens budget. Avtalen om stöd för närståendevård upprättas i huvudsak som gällande tills vidare. Av särskilda orsaker kan avtalet också upprättas på viss tid. Kommunen kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla tidigast en månad efter uppsägningen. Oavsett uppsägningstiden upphör avtalet att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd.

Stödet för närståendevård justeras en gång om året. Justering görs ändå alltid ifall vårdbehovet hos personen i närståendevård eller situationen i övrigt förändras. Vid justeringen av stödet för närståendevård kartläggs huruvida vården som närståendevårdaren ger och andra eventuella stödtjänster är tillräckliga. I samband med justeringen begärs vid behov ett nytt läkarutlåtande och vård- och serviceplanen uppdateras.

2. Närståendevårdaren

Som vårdare passar en person som den vårdade personen godkänner som sin vårdare. Närståendevårdaren ska vara en nära anhörig en närstående person till personen som vårdas.

Närståendevårdaren ska med tanke på sin livssituation, hälsa och ålder passa som närståendevårdare och ska kunna ta ansvar för ordnande av vården och själva vården. Man gör en bedömning av närvårdaren där följande tas i beaktande:

- Fysiskt och psykiskt hälsotillstånd, eventuella sjukdomar och vården som de kräver.
- Vårdarförmåga, kraftresurser och livssituation
- Funktionsförmåga och kraftresurser, såsom förmåga att klara av dagliga grundläggande funktioner och vardagens bestyr, ta hand om medicinering, röra sig i hemmet och utanför det.
- Sociala nätverk

Stöd för närståendevård beviljas inte ifall vårdarens demenssjukdom, mentala problem, rusmedelsmissbruk eller vårdarens funktionsförmåga och annat hälsotillstånd på ett betydande sätt begränsar hans/hennes verksamhet som närståendevårdare, även om man vid sidan om kan ordna en tillräcklig mängd service och stöd för personen som vårdas.

Vid behov kan man begära ett läkarutlåtande om vårdarens hälsotillstånd, vilket innehåller läkarens ställningstagande om vårdarens funktionsförmåga. Den som ansöker om att bli närståendevårdare betalar själv för läkarintyget. Dessutom kan man begära den utredning som behövs av andra myndigheter.

Personen som fungerar som närståendevårdare ska årligen skicka ett skattekort till kommunen för utbetalning av stöd för närståendevård.

3. Ansökan om stöd för närståendevård

Man ansöker om stöd för närståendevård med en skriftlig ansökan. Följande bilagor ska fogas till ansökan:

Över 18-åringar:

- Gällande läkarintyg C

Under 18-åringar:

- Läkarintyg C eller
- Läkarintyg B eller
- Gällande rehabiliteringsplan

Den som ansöker om stöd för närståendevård betalar själv läkarutlåtandet och andra eventuella bilagor som fogas till ansökan. Utöver bilagorna kan man begära ytterligare utredningar som behövs. Kunden ska skicka de begärda ytterligare utredningarna inom 30 dagar räknat från när begäran om ytterligare utredningar skickats. Ifall de begärda ytterligare utredningarna inte skickas och kunden inte meddelar om detta eller man inte avtalat om annat fattas ett förkastande beslut för kunden.

Ansökningsblankett finns på Kyrklätts kommuns webbplats och ansökan kan skickas elektroniskt via webbplatsen. Om man vill kan man också skriva ut ansökningsblanketten och skicka den som pappersversion till adressen:

Stöd för närståendevård
Kyrklätts kommun
PB 20
02401 Kyrklätt

Ansökningsblanketter fås också bl.a. av personer som koordinerar stöd för närståendevård, seniorinfo, hemvårdens områdeschefer och socialarbetarna inom handikappservicen.

Stöd för närståendevård betalas från början av den månad då ansökan med bilagor och ytterligare utredningar har skickats till kommunen.

4. Avtal om stödet för närståendevård

Med avtal om närståendevård avses ett uppdragsavtal om ordnande av närståendevård som ingåtts mellan vårdaren och den kommun som svarar för ordnandet av vården (2 § i lagen om stöd för närståendevård). Till avtalet bifogas en vård- och serviceplan (8 §). Avtalet innehåller uppgifter om vårdarvode och betalningssätt, rätt till lediga dagar enligt 4 § 1 mom., ett tidsbegränsat avtals längd och utbetalning av vårdarvodet när vården avbryts av skäl som beror på vårdaren eller av andra än hälsoskäl som beror på den vårdbehövande.

Av vård- och serviceplanen som bifogas till avtalet framgår omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger och omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver. Av serviceplanen framgår också omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag samt hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro (7 § i lagen om stöd för närståendevård).

5. Bedömning av vårdberoende

Beviljande av stöd för närståendevård baserar sig på en bedömning av närståendevårdarens och personen i närståendevårds funktionsförmåga och kraftresurser. Bedömningen består av observationer som görs under hembesöket, intervjuer med personen i närståendevård och närståendevårdaren samt bedömning av funktionsförmågan.

Som stöd för bedömningen av funktionsförmågan används RaVa-indexet (mätare av funktionsförmågan) för över 65-åringar och ToHo-mätaren (mätare av funktionsförmågan och vårdbehovet) för under 65-åringar.

Utöver dessa kan MMSE-klassificeringen (Mini-Mental State Examination / minitest avsett för bedömning av den mentala funktionsförmågan), läkarutlåtande eller rehabiliteringsintyg användas som stöd för bedömningen. Också eventuella psykiska sjukdomar tas i beaktande.

6. Beloppet av stöden för närståendevård

Stöd för närståendevård beviljas i enlighet med lagen om stöd för närståendevård och dessa anvisningar. Vid beslutsfattandet används alltid individuellt övervägande med iakttagande av kundens vård- och omsorgsmässiga behov.

Vårdarvodet är differentierat i fem klasser på basis av behovet av vård och omsorg. Vårdarvodets storlek bestäms utgående från hur bindande och krävande vården är. Vid beviljandet av stöd för närståendevård åt barn under 18 år ställs bedömningen ifråga om barn i relation till jämnåriga barns verksamhet och ifråga om unga till funktionsförmågan hos jämnåriga unga.

I 5 § i lagen om stöd för närståendevård (937/2005) stadgas om beloppen av vårdarvodena som betalas till närståendevårdarna och om det lägsta vårdarvodet. Enligt 6 § i lagen justeras vårdarvodena kalenderårsvis med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Oberoende av hur bindande och krävande vården är kan vårdarvodet på basis av särskilt skäl som vårdaren anger avtalas om som mindre än det stadgade minimibeloppet.

Arvodet för stödet för närståendevård betalas som ersättning för utfört vårdarbete. Man är inte berättigad till stöd ifall vårdbehovet endast gäller matlagning, städning och utförande av ärenden utanför hemmet.

År 2021 är vårdarvodet i de olika klasserna följande:

Vårdbehovsklass IV 413,45 €/ mån

Den vårdbehövande behöver daglig hjälp, övervakning och handledning i personliga funktioner (t.ex. vid att klä på sig, tvätta sig, gå på toaletten, att äta), i att röra sig (t.ex. ledsagarhjälp, hjälp med utträttande av ärenden m.m.) och i livskontrollen. Närståendevårdarens vårdarbete är dagligt och bindande.

Närståendevårdaren kan förvärvsarbeta på heltid.

Vårdbehovsklass III 625,49 €/ mån

Den vårdbehövande behöver daglig hjälp, övervakning och handledning i personliga funktioner eller hjälp på grund av nedsatt psykisk funktionsförmåga och minnesfunktioner. Närståendevårdarens vårdarbete är dagligt och bindande. Närståendevården kan i det här fallet vara ett alternativ för serviceboende med stöd- och hemservice.

Närståendevårdaren kan inte förvärvsarbeta på heltid.

Vårdbehovsklass II 878,12 €/ mån

Den vårdbehövande behöver kontinuerligt och dagligen hjälp, övervakning och handledning i personliga funktioner (att klä på sig, tvätta sig, gå på toaletten och att äta), att röra sig samt i livskontrollen och växelverkan.

Vårdarbetet binder närståendevårdaren vid arbetet hela dagen och dygnet runt. Den vårdbehövande förmår inte bo ensam, men kan klara sig några timmar utan en annan persons fortlöpande närvaro och övervakning. Närståendevården är ett alternativ för långvarig vård på anstalt.

Närståendevårdaren kan inte förvärvsarbeta på heltid.

Vårdbehovsklass I 1151,66 €/ mån

Fortlöpande behov av vård dygnet runt

Vårdarbetet betalas till vårdaren, då närståendevården är ett heltidsarbete och närståendevårdaren inte kan ha något annat förvärvsarbete. Den vårdbehövande behöver kontinuerligt och dygnet runt hjälp, övervakning och handledning vid många av följande områden: personliga funktioner (att klä på sig, tvätta sig, gå på toaletten och att äta), att röra sig samt i livskontrollen och växelverkan.

Närståendevårdaren kan inte förvärvsarbeta.

Förhöjt stöd för närståendevård 1439,61 €/kk

Stödet för närståendevård kan i vissa **specialfall** höjas till klassen för förhöjt stöd för närståendevård. Beslutet fattas alltid för viss tid. En förutsättning för beslutet om höjning är att vårdaren tar oavlönad ledighet från sitt förvärvsarbete och blir närståendevårdare för att vårda hemma den vårdbehövande som varit i anstaltsvård med långtidsbeslut eller som är tungskött och bindande och som behöver lindringsvård eller rehabilitering på grund av svår sjukdom eller handikapp. Förhöjt stöd för närståendevård betalas inte, om närståendevårdaren får pension, dagpenning, studiestöd eller någon annan regelbunden inkomst.

7. Kommunens övriga tjänsters inverkan på vårdarvodenas belopp

I vårdarvoden beaktas de social- och hälsovårdstjänster som kommunen ordnar vid sidan av närståendevården och de kan minska på vårdarvodet.

Stöd för närståendevård kan i regel inte beviljas, om barnet / den vårdbehövande är klient inom barnskyddet. Familjens / barnets / den vårdbehövandes servicebehov har i dessa fall tryggats med hjälp av barnskyddets tjänster.

Närståendevårdarens arvode kan sänkas till lägre arvodesklasser, om den vårdbehövande av kommunen får sådana tjänster som minskar eller underlättar närståendevårdarens arbetsbörda. I den lägsta vårdarvodesklassen minskas inte arvodet, men då tas det till bedömning om den vårdbehövande överlag har rätt till stöd för närståendevård eller om vårdbehovet redan tryggats genom någon annan service. Åtminstone följande tjänster kan inverka sänkande på stödet för närståendevård (mängderna är riktgivande):

- Intervallvård eller motsvarande ca en vecka / månad
- Personlig assistent ca 20 h / vecka
- Hemvård ca 3 gånger / dygn
- Arbets- och dagverksamhet ca 3 gånger / vecka
- Dagvård ca 3 gånger / vecka

8. Omfattningen av och arrangemangen under vårdarens lagstadgade lediga dagar

Enligt 4 § i lagen om närståendevård har en närståendevårdare rätt till tre (3) dygn ledig tid per sådan kalendermånad under vilken han eller hon **oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag**. Vårdaren anses vara bunden vid vården dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet eller får rehabilitering eller undervisning.

Närståendevårdaren kan ha sina lediga dagar regelbundet varje månad eller alternativt kan han eller hon spara sina lediga dagar och ha en längre period ledigt på en gång. De lediga dagarna inom stödet för närståendevård ska användas under samma kalenderår. När man kommer överens om närståendevårdarens lediga dagar överväger man individuellt en vårdform som lämpar sig för den vårdbehövandes och närståendevårdarens situation. Kommunen beslutar dock i sista hand om på vilket sätt vården under närståendevårdarens lediga dagar ordnas.

Om kommunen ordnar intervallvård (som lagen inte förutsätter) anses dessa dagar som lediga dagar för närståendevårdaren. Utöver intervallvården ordnar kommunen inte i första hand lediga dagar.

Vårdaren ges möjlighet till fritid med hjälp av något av följande arrangemang:

- Avbytarservice som produceras av ett företag eller en förening som kommunen godkänt med hjälp av servicepenning (200 € /månad) (27.8.2002 § 79)
- Närståendevårdaren kan skaffa en vikarierande vårdare för sina lediga dagar (VOND 13.6.2012 § 81). För den vikarierande vårdaren tillämpas samma förutsättningar enligt punkt 2 som för den egentliga närståendevårdaren.
- Intervallvård som ordnas i kommunens egna enheter.
- Dagsverksamhet i Vols-hemmet för över 65-åringar.
- De lediga dagarna för närståendevårdare för utvecklingsstörda kan ordnas med hjälp av tjänsterna inom vården av utvecklingsstörda. Dessa tjänster är korttids- och veckoslutsplatser eller anställande av en vårdare hem. Kommunen beslutar i första hand om tid och plats.

För lediga dagar inom närståendevården uppbärs fr.o.m. 1.6.2014 en klientavgift enligt § 6b i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, som år 2017 till sin storlek är 11,50 € / dygn. För användning av servicepenning och vikarierande vårdare uppbärs ingen klientavgift. De lagstadgade ledigheterna minskar inte vårdarvodet.

9. Pensions- och olycksfallsförsäkring

Vårdaren står inte i anställningsförhållande till kommunen eller personen som vårdas eftersom stödet för närståendevård till sin natur är ett arvode och inte lön som betalas för arbete. Vårdarens pensionsskydd bestäms enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003).

Enligt § 27 c i socialvårdslagen ska personer som slutit avtal om stöd för närståendevård försäkras för olycksfall i arbetet. Dessa närståendevårdare och vikarierande vårdare omfattas av kommunens lagstadgade olycksfallsförsäkring.

10. Upphörande och avbrytande av betalningen av vårdarvodet

Stödet för närståendevård upphör när förutsättningarna för stödet inte uppfylls beroende antingen på den vårdbehövande eller på vårdaren. Närståendevårdaren är skyldig att omedelbart meddela förändringar i förhållandena som inverkar på stödet. Då förutsättningarna för stödet upphör permanent, betalas stödet högst till slutet av den månad då förändringen inträffar. (Se § 9 i lagen om stöd för närståendevård)

Kommunen kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla tidigast en månad efter uppsägningen. I lagen om stöd för närståendevård bestäms inte om särskilda uppsägningsgrunder. Ett avtal om stödet för närståendevård kan sägas upp, om vården inte längre motsvarar den vårdbehövandes bästa och äventyrar hans eller hennes hälsa och säkerhet. Vårdarens dåliga hälsa kan utgöra grund för att häva avtalet.

Om närståendevårdaren blir sjuk så att han eller hon inte kan verka som närståendevårdare, avbryts betalningen av stödet efter det sjunde dygnet. Om eventuellt fortsatt stöd ska man förhandla med koordinatörn för närståendevården.

Oavsett uppsägningstiden upphör avtalet om stödet för närståendevård att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd. Om närståendevården avbryts tillfälligt på grund av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd, avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad.

Avbrottet kan bero antingen på den vårdbehövande eller på vårdaren:

1. Utbetalningen av vårdarvodet avbryts tillfälligt, då den vårdbehövande är över 30 dygn på sjukhus eller i annan anstaltsvård.
2. Då närståendevårdaren blir sjuk är kommunen skyldig att ordna vård för den vårdbehövande. Då vårdaren blir sjuk avbryts utbetalningen av vårdarvodet till honom eller henne efter 7 dygn. Den vårdbehövande betalar en normal klientavgift för vård som ordnas under den tid då vårdaren är sjuk.